

DE IZEGEMSCH E K I J K - U I T ,

Verschijnende bij gelegenheid en appetijte, en opgesteld
door BERNARDUS POMPE.

Al lag de waarheid in het graf,
Al wat haar drukt, dat moet er af.

Te bekomen bij den drukker VION-VAN EECKHOUTTE aan 10 centiemen per nummer.

Als Bernardus voor den eersten keer van 't jaar zijne vrienden en kennissen, ja zelfs zijne vijanden ontmoet, dan stuurt hij aan allen zijnen wensch :

Heil en zegen in uw' wegen,
Wensch ik U ten allen tijd ;
Dat geen smerte ooit uw herte
Door den overlast bestrijdt.
Slijt uw' dagen in behagen
Met een wel gerust gemoed,
Tot gij erven zult, naar 't sterven,
Door de dengd het hoogste goed.

NIKODEEM EN BERNARDUS OP NIEUWJAARDAG.

Nikodeem. — Dag, Bernardus. Geef me d'hand, beste vriend. Ge durft nog de waarheid zeggen aan die 't verdienen, zonder haat in 't hert te dragen.

Bernardus. — Geene vleierij, jongen. Ik wille geene abuizen, gelijk van waar ze komen.

Nikodeem. — Zie, reeds is een jaar voorbij sedert gij uwen *Kijk-Uit* te berde bracht; 'k peisde er daar nog juist op als ik van de Ciskes kwam.

Bernardus. — Jamaar, de tijd en staat niet stille en ongelnkkiglijk naarmate de tijd sterft, ik sterve meê.

Nikodeem. — 't Is waar, maar ik denk aan u in al mijne gebeden en ge zult gij toch zoo gauw niet sterven. Onze overheden hebben het zoo noodig als brood van nu en dan eens getoond te worden wat ze zijn en wat zij zouden moeten zijn.

Bernardus. — Ja, Nikodeem, dat alles ginget naar mijnen wensch, 'k en zou geen Kijk-Uit meer schrijven. 'k Wensch dat onze wereldlijke overheid geene slaaf zij van den pastoor en zijne knechten, en dat onze geestelijke overheid zich met hare zaken alleene bemoeie; dat zij de kunstmaatschappijen ten minste respekteere en

de burgers, die hare sleppen niet ophonden, niet vervolge: hare doenwijze roept om wrake maar *Plus le cœur est petit, plus il contient de haine.* 'k Wensch dat elke macht, elke persoon vrij moge handelen en werke voor 't algemeen welzijn, zonder haat en zonder nijd, zonder heerschzucht en elk op zijnen grond. Mochte 't jaar 1874 ons dat geven, 'k zou gerust sterven. 'k Wensche brave priesters en geene lawijmakers; goede stadhuisheeren vrijlijk door het volk gekozen en met kennissen bedeed. Dan zouden wij Izegem in een hemelke zien veranderen, waar het nu nriegendeel eene hel is, een arm nestje zonder plezier. De pastoor verklaart wel van tijd tot tijd op krijschenden toon dat hij zich niets aantrekt, maar dat masker voldoet mij niet: zijne ooren steken door het leeuwenvel.

Nikodeem. — Hoor, Bernardus, hij heeft alle macht in handen en onze burgemeester en onze raadsheeren zijn zijne ootmoedige en zeer nederige dienaren altijd geweest, ik zeg meer:

*Quand le curé parfois lâchait un pet,
Le bourgmestre aussitôt disait : ça sent la rose !
Et les conseillers soumis avidement flairaient
Pour confirmer la chose.*

Bernardus. — G'en overdrijft het van geen hair; en zoolang het alzo voortgaat zal mijnen Kijk-Uit de gordijne van voor al die moeialerij wegtrekken en eens aan onze bestierders van beide geslachten laten zien wat wij te Izegem noodig hebben om als goede en vreedzame stad op te komen.

Nikodeem. — Asa, Bernardus, doe 't maar alzo, maatje; Nikodeem zal u ook niet vergeten en al wat hij opscheppen kan, zal hij u mededeelen. Tot later dus.

KIJKJES.

Bernardus heeft reeds verscheidene malen bemerkt dat de roosters der konduiten van stad nergens vastgesloten liggen; doch over eenige dagen zag hij het niet, maar hij gevoelde het. Hij stapte onwetende op den hoek van eenen rooster, den anderen hoek ging op en Bernardus ging neêre: hij lag het. — Dat Bernardus niet taai en ware, hij ware waarachtig al lange onder de groene sargie; maar er is ook 'ne God voor de ongelukkigen.

Ciske. — Bernardus, in de Hondstrate kan men de rooster van 't konduit wegpakken en men zou daar eens leelijke speelkes kunnen zien en 'k zou geerne hebben, dat gij dat eens aan ons bestuur kenbaar maakt; want die heeren en weten dat niet.

Bernardus. — 't Is zeer goed, Ciske, 'k zal 't 'ne keer aan den burgemeester zeggen dat hij zou willen naar de roosters van de konduiten kijken; maar 'k weet niet of hij kan stuipen; en dat hij moeste vallen, hij breekt.

Ciske. — Ehwel, we zou'en toen nog den pasteur hên!

Over eenige dagen vraagde men aan een shepene waarom hij nooit een concert van den Cerele met zijne tegenwoordigheid vereerde, en hij antwoorde: « Wij mogen er geen voet zetten, want onze plaats hangt er van af. »

Durft gij nu nog zeggen, M. Lonnaville, dat gij u nooit met het stadhuis of de stadhuiszaken hebt bemoeid? of is dat misschien geen bewijs van ongehoorde dwingelandij en moeialerij als een shepene luidop bekennt dat hij geen Concert mag bijwonen, zonder gevaar te loopen door u van 't stadhuis gejaagd te worden?

Doe nu maar nog al eens een krijschersaanzicht aan: 't zal niet helpen.

Wij hebben nog gesproken van de propretieit achter de kerke en wij bidden onzen burgemeester daar eens te zien tusschen Rosseels en de smisse: 'k kome ik langs daar alle dage naar de misse met 'nen springstok en de burgemeester kan 'nen kortewagen meêdoen om zich over de greppe te laten voeren.

Ook wat meer zorge, als 't u belijft, voor den uitgang der Kortrijkstraat: 'k ben er dezen winter bijna versmoord in de vette der stratevagers. Hebt ge geen ander plekske daarvoor? En dan dat voetuurke uit den dijk van den barons partie, dat de straat in gevaar bracht, ge zoudt dat al moeten

zien: dat 't ik of 'ne arme duivel ware, ge zoudt wel zien.

Menheere Slosse, gij die onlangs in den preekstoel zegdet dat de wille van de priesters de wille van God is, zeg mij 'nen keer, wat is de wille van Bernardus?....

Niets, misschien?...

Ge zijt er wel meê; de wille van Bernardus is dat men zulke jonge onderpastertjes wat meer het volk en de wereld leere kennen, alvorens ze naar Izegem te zenden of gelijk waar. Men zou dan zoodikwijls niet geplaagd zijn door jonge melkmulden die nauwelijks den neus in de wereld steken en alreeds de pretentie hebben van de wereld naar hun handje te doen draaien en daarbij zou de religie zoo vele winnen als dat ze nu verliest.

M. Vandendriessche, hoe zit het met de Ciskes? Kunt gij er uog door zonder de gendarmerie? Volgens ik hoore, gebeuren er eene masse desertien en niet min uitsluitingen; over eenige dagen ontmoette ik nog 'nen persoon, die al 't liedeken van de Ciskes zingende, van d'eene greppe in d'andere liep, was dat ook 'nen Cies?.. En de vechters dan?..

Zie dat en is maar een simpel vraagske, menheer den direktour; ge moogt dat van Bernardus niet kwalijk afnemen.

M. V., eene boerinne van Emelghem zou geerne weêr hebben van haar vijfsankstuk, dat zij u gedeeltelijk toestond voor eene kerke in Lapland. Bernardus is wel gerust in de kerke van Lapland, maar de boerinne van Emelghem en is niet te gerust in 't deel dat ze geerne zou weêr hebben.

N. B. Zonder erg, zulle; want 't zal eene vergeetheid zijn van uwentwege.

Met veel leute en kontement heeft Bernardus gezien dat menheere Maes zijn keldergat bij 't licht van de lampe netjes heeft toegelegd, zonder van entwat te gebaren: een leelijk en ongehoord misbruik is daarmee verdwenen. Menheere Maes is een braaf en gehoorzaam kind en Bernardus ziet hem geerne; 't is maar menheere Ooghe, die 'ne ongehoorzame jongen is; hij gaat van dees jaar van Coleta's wisse krijgen.

Ge zoudt gij peizen dat de vriendschap en de goede overeenkomst niet tot bij alle onze overheden ingang heeft en ge zoudt gij mis zijn. Als de

dekenij van Poperinghe vacant was, hoorde men hier niet anders alsdat onze pastoor naar Poperinghe ging deken gaan zijn en gansch de stad was al blijde. Jammaar, 't en was geen waar! 't was menheere Slotse (mange-tout), die dat nieuwske door zijn maartje deed verspreiden uit peure zuivere genegenheid voor den pastoor, die er duivelinne gram om was. Dien aap van dat manneke heeft streken in, peis-je.

Als ge 'nen keer peist dat hij zijne kongreganisten verbiedt op den hoogzaal te zingen, om den pastoor te duivelen, en dat de pastoor, die altijd een gezworen vijand is geweest van 't muziek, nu daardoor er forcément veel liefhebberij voor krijgt!... 't is om er 't hoofd bij te verliezen. De wereld is een oprecht zottekot.

Nog een vraagsken aan den heer Vandendriesche. — Is het waar dat ge de spaarkas van de Staat de konkurrentie doet en ze in gevaar wilt brengen bij de Ciskes?

Wat zal de koning een leelijk gezicht trekken als hij het eens te wete komt.

En gij, menheer Slosse, waret gij over eenige dagen te Rousselare geweest voor het concert der klerikalen van vastenavond, zoudet gij daar ook alzo geduiveljaagd hebben, gelijk hier tegen het concert van den Cerele.

Bermerktet gij niet van op uwen preekstoel, dien gij bijna stuk slaagdet in uwe belachelijke gramschap, dat uwe aanhoorders kompassie hadden en schokshouderden voor al uw lawijt? Waarom niet op het volk geslagen in plaats van op dat onnoozel hou!?

Arme sukkel! wilt gij het effekt weten van zulke sermoentjes?.. — Ze bewegen de lachspieren, maar 't herte niet!... En vooral toonen ze wat ge zijt.

Sedert een tiental weken van hier doen de leerlingen uit onze gemeente-school anders niets dan werkwoorden verbuigen op kahiers, welke men met eene ongelooflijke snelheid volkrabbelt.

Zou M. Pollet misschien op 't punt staan zijn ontslag te geven en nog met 'ne groote pak kahiers bijliggen? 't Is misschien daarom ook dat de kahiers van Vion geen toegang in onze gemeente-school vinden.

In alle geval 't zal een groot verlies zijn voor het onderwijs als we die groote klakke kwijt zijn,

Zeg 'ne keer, menheer de pastoor, hoe komt het dat uwe pastorij nu wel acht jaar opgebouwd is en er in 't kappelletje van uwen voorgevel nog geen O. L. V. beeldeke staat? Ge mogtet gij wel zeggen dat ge zooveel devotie hebt voor Maria, 'k geloof er niets van, of wacht gij misschien tot dat de stad er eentje zelf in plaatst?

Lange wietij, jongen, ge kent den hoveniertijd niet, zulle; want 't is de gewoonte niet van op vastenavond wortels te zaaien. Maar, zeg 'ne keer, loopt de karre van VanGend en e^e nog zochte?

Bernardus en wiste toch niet dat gij zulke liefhebber waart en hadde menheere Jules moeten weten dat gij de zuiger zoudet getrokken hebben, hij ware voorzeker wel wat verder van u gaan zitten.

Te Ingelmunster zijn z'ook voor 't geluk geboren. Op order, schijnt het, van de vinke, ruimt kommissaris Vandenbulcke, die heilige man, het lokaal der karabiniers om 10 ure fix. Zou M. Vandenbulcke het hooge huis dan ook doen ruimen?

Louis Stock, zijt ge al overeen gekomen met den notaris DeBrouckere? Ge kunt ook klodden verkopen, eh? Te veel liever en dan want we mo-

Dat was zeker 'ne trek aan uw herte als ge daar met den deurwaarder aan uwe zijde bekendet gelogen te hebben?

En gij daar, LANDBOUWER, oude eerroover, zeg 'ne keer, zoudet gij nu ook niet wat van broere Louis schrijven? Ge zijt twee schoone beetjes te gare... Dat 't Coussens ware, eh?

Waarom durft gij ook niet goed doen, waar het geld uwer schooierijen naartoe gaat? Djilleke leeft pertang nog, maar Djilleke zwijgt als het er op aankomt zijne consciencie t'onderzoeken: 't is ook 'ne kontroleur gelijk 't kontroleurken van Izezem: veel geschreeuw en geene wolle. Wat wordt er van de Sinte Pieters penning en van uwe nieuwaarslijsten en van al uwe schooierijen? Een arme duivel, die sterft van honger en om eene almoes bedelt, wordt het gevang ingestooten en gij, ge moogt onbeschaamd schooien zonder nood en daarbij, zonder kontrol, het ontyngene naar willekeur gebruiken. Dat Bernardus wettenmaker ware 't zou wel veranderen.

Nog iets, LANDBOUWEN, wat zegt gij van den

Thielschen klerikalen senateur M. D'Anethan, uwen intiemen vriend, die nu een uwer bisschoppen een voet in 't gat heeft gegeven? En uwen justicie-minister die u met al uwe complimentjes over de kerkhoven de deur uitjaagt. — Ge zwijgt gelijk vermoord, eh? — Zijt gij misschien maar op de wereld om de menschen te bedriegen?

Over een viertal weken werden er bij de Ciskes een drietal handschriften van een liedje door den zaangmeester, volgens men vertelt, uitgedeeld. Het grootste geheim moest daarover bewaard blijven en 't mocht in niemands handen overgaan, want dat pereltje van Franciscus kroone was gemaakt om den doodsklop aan Bernardus te geven, en diesvolgens zou het later in druk verschijnen. Nu, Bernardus heeft zich van dat liedje meester gemaakt bij middel van de zwarte-kunste, en om aan de Ciskes den onkost te besparen, geeft hij het hier zelf in druk. Lees en zie hoe touchant :

LOFLIED

aan den opsteller van den vermaarden Izegemschen Kijk-Uit, Nikodemus Hijppolitus Bernardus Pompe, gedekoreerd lid der religiehaters van Izegem.

Stemme : *De kommeeren.*

Komt hiet'z, waz'ij izegemnaren,
En luistert eens met aandacht naar mijn lied ;
'T is van Pompe, gij weet wel dien raren,
Die men alhier den Kijk-Uit zoo hiet ;
'T is van gij weet wel dat leelijk vuil bladje
Dat zoo vervuld (1) geheel ons klein stadje
En alles wil leggen geheel plat
In de Izegemstad.

Den pastoor zelf kan hij niet gerust laten,
'K laat u dan denken voor andere liën ;
Want Bernardus weet op iedereen wat te praten,
Dat hebben wij al sedert lang kunnen zien ;
En de onderpastoors, die moeten ook weten
Dat boos Izegem hun niet heeft vergeten,
En dat er hier bestaat een vuil blad
Tot schande van onze stad.

Dan d'heer Baron, d'eelste der menschen,
Wordt ook door hem met woede aangerand?
Zegt, gij armen, zoudt g'een beter wenschen?
'K vraag is dat toch niet eene schand.
En dan zijn broeder, die uw kinders deed leeren (2)
En hun dikwijls geeft voedsel en kleeren,

(1) De liedjemaker van de Ciskes bekent algelijk dat de Kijk-Uit aftrek vindt.

(2) Hoe touchant! Ziet ge niet aan Bernardus oogen dat hij krijscht.

Die edele heeren worden bespot en beguit
Door dien vuilen Kijk-Uit.

De regencie ook, wie kan het gelooven,
Wordt hevig door dit vuil schritt aangedaan,
Het roept en tiert van onder tot boven,
Dat zij te veel naar de kerke toe gaan ;
Maar alle die heeren, zij laten het praten
En denken wel : wat kan de Kijk-Uit ons baten
En zeggen : Bernard, ga maar gauw uit de stad
Met uw vuil blad.

De mandelkoor mag zich ook wat beroemen
Van daar te staan in dat Ezelsblad.
Daar zeggen zij, al zonder schroomen,
Dat z'eene zaal zoeken rond de stad.
En zoo trachten die gasten ons hier te bedriegen
En ons zoo allen in slape te wiegen ;
Maar wij lachen hem vierkant uit
Dien vuilen Kijk-Uit.

De Franciscanen kan hij nog minst van al lijden
Omdat hij ziet dat daar alles wel gaat ;
Kon hij ze maar al niteen doen scheiden!
Want het is daar toch zeker 't geen hij meest haat.
Ja, zoo hij ze maar allen in den grond koste delven (3)
Maar wij lachen al om ter meest
Met Pompe, die vuile beest.

Ik vraag het aan al die het hebben gelezen
Of hij dat wel zonder schaamte kan zien,
'K weet het, 'k ben ook niet al te volprezen (4)
Maar 'k doe toch de menschen sehandalen vliën.
En Pompe zou beter al de' gespater
Zelf gaan werpen in ons Mandelwater
Dan iet aan de menschen te biën
Dat geen jongheid mag zien.

Nu vrienden ik moet er op 't eind toch uitscheiden
Want 't zou u kunnen vervelen dit lied
Maar er is iets dat mij nu doet verblijden
En 't is dat Bernardus mijn naam niet en ziet
Want indien Pompe mijn naam mochte weten
Hij zou mij in zijn gekkersblad niet vergeten
Hij zou mij daar leggen gebraden en gefruit
In zijnen vuilen Kijk-Uit.

Wat zegt ge daarvan? De schrijver eindigt met
te peizen dat hij verveelt.

Finis coronat opus, kust de bille van Esopus.

Zou menheere Vandendriessche daar ook aan
getimmerd hebben? 't Is toch zoo schoone!

(3) Dat zou me 'nen aalputje moeten zijn!!!

(4) Ligt ge misschien ook met 'ne smeerige consciencie!.. 't En is dan niet te verwonderen dat ge beschaamd zijt voor uw name.

TOT LATER, ALS BERNARDUS 'T NOG LEEFT.